

Ramiz Orsar

(əvvəli ötən saylarımızda)

Müharibədən qayıdan cavanlar dinc həyata, elmə samsamışdılar. Belə bir dövrdə biz Bəxtiyarla tanış olduq".

Bu tanışlıq sonralar dərinləşdi, əqidə və məslək dostluğuna çevrildi.

Şirməmməd müəllimin "7 Gün"ə verdiyi müsahibə (№ 020 1789) 20-26 may 2000) kino lenti kimi bu gün də gəlib gözlərim önündən keçir o dahi şəxsiyyətin, "müasir milli düşüncəmizin arxitektoru", "millətin mühəndisi" Şirməmməd müəllimin bənzərsiz obrazı xəyalımdan boy verir.

-Əvvəlcə gərək o dövrü yada salaq. 1964-cü ildə N. Xruşşov hakimiyyətdən uzaqlaşdırıldı. Ona görə ki, onun dövründə insanlar Stalin rejiminin mahiyyətini anlamağa başladılar. Baxmayaq ki, Xruşov Stalinin şəxsiyyətə pərəstişini ifşa edirdi; ətrafdakılar onun şəxsiyyətinə pərəstiş yaradırdılar. Bu, kommunist diktatorların xüsusiyyətidir ki, keçmişi ifşa etsinlər, özləri də həmin taxtda otursunlar. Amma Xuruşov "KQB"-nin əl-ayağını yığmışdı. Ondan sonra hakimiyyətə gələn Brejnevin vaxtında isə başladılar fanatiksənə kommunist olmayanları izləməyə. Ən çox da milli təfəkkür tərzini olanları izləyirdilər. Onda sanki bir intibah dövrü idi. Bu nəslin nümayəndələri (indi onlara 60-cı illərin nümayəndələri deyirdilər) 37-ni görməmişdilər. Odur ki, onlarda ölüm xofu yox idi, təqib xofu var idi. Bəxtiyar Vahabzadə də 50-ci illərdən başlayaraq milli düşüncə tərzinin təbliğatçısına çevrilmişdi. Onun bir çox əsərləri milli özünüdərkə təkən verirdi. Belə bir fakt deyim. Mən filologiya fakültəsinin partiya təşkilat katibi olanda SSRİ-nin müxtəlif yerlərindəki hərbi hissələrdən universitetə məlumatlar gəlirdi ki, azərbaycanlı əsgərlərin çantalarından bir poema tapırıq-Bəxtiyar Vahabzadənin "Gülüstan" poeması. Sorğu göndərdilər ki, kimdir bu Bəxtiyar Vahabzadə?

İndi bəziləri sovet dövrü ədəbiyyatımızın cəfəkeşlərini qınayır. Amma kim soruşub ki, bu ədəbiyyatı yarananlar hansı hissləri keçiriblər qələmlərindən o misralar süzüləndə.

-Bəli, böyük şairi ulu öndər H.Əliyevin əlləri qorudu o illərdə. Bunu Şirməmməd müəllimin söylədikləri bir daha təsdiqləyir:

-Moskvaya raport yazmışdılar ki, icazə verin, həbs edək, SSRİ "KQB"-si də Mərkəzi Komitəyə müraciət et-

MİLLİ MƏTBUATIMIZIN VƏ JURNALİSTİKAMIZIN ŞİRMƏMMƏD HÜSEYNOV MƏKTƏBİ

PORTRET

-Kim nə miqdar olsa, əhlin eylər ol miqdar söz!

Uşaqlığı ağır və məşəqqətli keçən Şirməmməd Hüseynov elə o uşaqlıq çağlarından özünü və sözünü həqiqət və düzlüklə köklədi, hər yerdə və həmişə saflıq və təmizliyin qapısından keçdi, həqiqət və və halallıq əkib becərdi, həm pedaqoji fəaliyyəti, həm tədqiqatçı-alim nümunəsi, həm də publisist yazar kimi özünü özündə və sözündə təsdiqlədi və bir məktəb yaratdı: milli pedaqogikamızın, milli mətbuat və jurnalistikamızın Şirməmməd Hüseynov məktəbi. O, bu məktəbin həm yaradıcısı, həm

və etiram bəslədiyi bir məktəb oldu- Şirməmməd Hüseynov məktəbi! Bəs bu məktəbə münasibət necədir, məktəbin ab-havası necədir, ondan sabaha açılan qapılar bizi hara ötürür, oradan başlayan yollar bizi haraya aparır?

Böyük Rəsul Rza "Adi sual" şeirində yazırdı.

**Moskvada- Qorki küçəsində Kitab satılır, Yaxşı!
Şota Rustavelidə bol-bol qumaş, ipək., Çox yaxşı.
Bəs Nizami küçəsindən bir şey almaq istəsək, De, hara gedək, yoldaş şəhərbaşı?!**

Əslində bu "Adi sual" haqsızlığa meydan verən ikili münasibətə vətəndaş şairin üreynin səsi və harayı idi.

Bu gün də belə bir sual gözümmüzə durur: Şirməmməd Hüseynov məktəbindən bir şey öyrənmək istəsək, hara gedək, kimə və nəyə üz tutaq?

Təsəlliverici hal budur ki, Şirməmməd Hüseynovun şəxsiyyətini, həyatını və vətəndaşlıq ehtiraslarını (müəllim, tədqiqatçı, alim və publisist kimi) ayrı-ayrı müəlliflərin məqalə və çıxışlarda təhlil hədəfinə çevirmək təşəbbüsləri olmuşdur. Bunlar isə daha çox o böyük ziyalının doğum günləri, yubileyləri ərəfəsində ya bunlarla bağlı baş vermiş, ya da çap olunan əsərləri ilə bağlı yazılmış məqalə və zəriflərdə öz inikasını tapmışdır.

Doğrudur, bu böyük ziyalının əməyi bir çox mükafatlarla, o cümlədən, fərdi Prezident təqaüdü və "Şərəf" ordeni ilə də mükafatlandırılıb. Lakin bu böyük şəxsiyyətin sənətkar və mütəfəkkir simasını onun axtarışlarının, yaradıcılığının və xidmətlərinin miqyasını və həcmi hətərəfli öyrənən, həm öz müasirləri, həm də mənəvi varisləri üçün onun heyət və mübarizə dərslərinin tarixi və əxlaqi mənasını dərinləndirən, elmi-publisist təhlilə cəlb edən, xalqımızın milli-mənəvi şüurunun və real vətəndaşlıq təsəvvürlərinin təşəkkülündə və inkişafında Şirməmməd Hüseynovun yerini və rolunu iri planda, daha geniş miqyasda və ya akademik tədqiqat ölçülərində gündəmə gətirən möhtəşəm elmi-publisist tədqiqatı və elmi yanaşmaya böyük ehtiyac var.

O da doğrudur ki, görkəmli alim, filologiya elmləri doktoru, professor, Cahangir Məmmədli Hüseynovlar ailəsinin yeganə jurnalist davamçısı şəxsiyyətinə və qələminə hörmət və

sevgilər bəslədiyim Yusif Hüseynovla birlikdə belə bir təşəbbüsdə bulunmuş "İstiqlalın işığında" (Professor Şirməmməd Hüseynovun 90 yaşına) adlı kitabı çapa hazırlayaraq 2014-cü ildə onu çap etdirmişlər. (Yenə yubiley öncəsi). Mənə elə gəlir ki, müəlliflər bu boşluğun olduğunu və onu aradan qaldırmağın vacibliyini nəzərə alaraq belə bir müqəddəs işə önəm vermiş, müəllimlərinə -haqqa və ədalətə sevgi və sayğılarını vətəndaş mövqeyindən çözümlər, topluya daxil etdikləri məqalə, çıxış və deyimlərdə Şirməmməd Hüseynov şəxsiyyətinə və irsinə Azərbaycan ziyalılığının və elitasının verdiyi qiyməti, fikir və rəyini, ona olan sevgi, münasibət və mövqeyini bir kitab səhifələrində sərgiləmişlər. Elə buna görə də Cahangir müəllim, Yusif müəllim sizə və ayrı-ayrı müəlliflərə böyük hərflərlə yazılmış "ÇOX SAĞ OLUN!" deyir, üreynizə və əllərinizə sağlıq! arzularımızı ərmağan edirik.

Şirməmməd Hüseynovun müəllim, tədqiqatçı alim və publisist kimi fəaliyyəti ilə milli mətbuat tariximizin öyrənilməsi və realist milli jurnalistikamızın inkişafında mühüm rol oynamış, Şirməmməd Hüseynov məktəbi yaranmışdır. Bu məktəb onun xarakterinə, üslubuna məxsus çiliğin nikbinlik və sabaha, insana işıqlı və davamlı bir inam fəlsəfəsi, mübariz bir mövqə fəallığı aşkar pozitiv, publisist və gələcək yönümlü bir sosial-estetik proqram, kreativ (yenilikçi) və antiehkamçı ruh, ideya-məfkurə vüsəti və ardıcıl demokratiya, həmçinin, yeni nəsillə jurnalistikamızın bir neçə nəsillənin yetişməsinin və formalaşmasının əsasında durmuşdur.

"İstiqlalın işığında" müəllifləri (ayrı-ayrı məqalə müəllifləri nəzərdə tutulur). Ənənə və varisliyin işığında alim, ziyalı və vətəndaş üçbucagından (mövqeyindən) çıxış edərək Şirməmməd müəllimin şəxsiyyəti, onun bitib tükənməyən enerjisi, tədqiqatçılıq fəaliyyətinin vüsəti, cəmiyyətdəki mövqeyi, bənzərsizliyi, dürüstlüyü, sərtliyi və humanizmi, məslək və əqidə yolçuluğu, bu yolda qətiyyət və dönməzliyi, bütövlüklü və kamilliyi-bir sözlə, böyük Şirməmməd Hüseynov haqqında fikir və rəylərini, sevgi və istəkdən qaynaqlanan ehtiramlarını bildirmişlər.

Hərdən mənə elə gəlir ki, məhz bu kitab elmi-ictimaiyyətimizin, ziyalılığımızın və vətəndaşlığımızın Şirməmməd Hüseynova olan sevgilərinin buketidir, və kitab şəklinə onun geniş oxucu auditoriyasına təqdim edilmişdir.

(ardı 11-ci səhifədə)

MİLLİ MƏTBUATIMIZIN VƏ JURNALİSTİKAMIZIN ŞİRMƏMMƏD HÜSEYNOV MƏKTƏBİ

(əvvəli 6-cı səhifədə)

Elə burada Şirməmməd müəllimin tələbəsi, sonralar müəllim, məslək yoldaşı olmuş, mərhum yazıçı-publisist, filologiya elmləri doktoru, professor Qulu Xəlilovun öz müəlliminə ünvanladığı sözləri hövsələli əziz oxucuların da diqqətinə çatdırıram.

”Əzizim Şirməmməd !

Sənin şəxsində, hərəkət və əməllərində öz istək və arzusun təcəssümünü görürəm. Axı indiki şəraitdə bu cür bütöv və saf xarakterə malik olmaq Suvorovun Alp dağlarını yarmasından heç də asan deyildir. Mənə elə gəlir ki, bu cür xarakterə sahib olmaq böyük qəhrəmanlıqdır, xüsusi istedad əlamətidir, insanlığın nəcib arzularına çatması üçün uzaq-uzaq məsafəsinə xeyli ixtisara salmaqdır. Burada Çernişevskinini Raxmetovu yadıma düşür. Böyük mütəfəkkir yazır ki, Raxmetov kimi adamların yolu şəxsi sevinclər üçün kasıb olsa da şərəflidir. ”Bəli, onlar pis adam deyillər. Onlar azdır, lakin bütün insanların həyatını çiçəkləndirən onlardır. Onlarsız bu həyat çürüyərdi, turşuyardı. Onlar azdır, lakin onlar bütün insanlara nəfəs verirlər, onlarsız insanlar boğulardılar. Namuslu və xeyirxah insanlar kütləsi böyükdür, Raxmetov kimi adamlar isə azdır. Lakin namuslu və xeyirxah insanların arasında onlar çayın ətri, gözəl şərabın atəşidir. Kütlənin qüvvəsi və gözəlliyi onlardır. Onlar ən yaxşı insanların yaxşısıdır, mühərriklərin mühərrikidir, dünyanın canının, cövhərinin cövhəridirlər”. Mən heç mübaliğə etmədən, qəlbimə heç bir qara hiss yaxın qoymadan sən Şirməmməd Hüseynovu da tərəddüdsüz, bu cür adamlardan, müasir Raxmetovlardan biri sayıram. Madam ki, belədir, onda yalançılığa, riyakarlığa, dələduzluğa, çirkaba, üfunətə, ikiüzlülüyə, yaltaqlığa.... qarşı mübarizədə məni də özünlə çiyin-çiyinə gör”. Arzu edirəm ki, bu şərəfli işdə sevinc və xoşbəxtlik, , nəşə və müvəffəqiyyət daim yol yoldaşınız olsun!”

İbrətəmiz müqayisə və ən yaxşı arzulardır, deyilmi?